

Kinnitan

2.september, 2013.a.

.....

Eneli Torstenberg OÜ E4 Company

Juhataja

KELVINGI LASTEAEÜ

ÖPPEKAVA

2013

SISUKORD

Sissejuhatus

- 1. Lasteasutuse liik ja eripära**
- 2. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid**
- 3. Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted**
- 4. Õppe- ja kasvatustöö korraldus.**
- 5. Üldoskused**
 - 5.1 Mänguoskused**
 - 5.2 Tunnetus- ja õpioskused**
 - 5.3 Sotsiaalsed oskused**
 - 5.4 Enesekohased oskused**
- 6. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ja sisu ning lapse arengu eeldatavad tulemused**
 - 6.1 Õppe- ja kasvatustegevuste sisu ja lõimitud tegevused**
 - 6.2 Keel ja kõne**
 - 6.3 Mina ja Keskkond**
 - 6.4 Matemaatika**
 - 6.5 Kunst**
 - 6.6 Muusika**
 - 6.7 Liikumine**
- 7. Lapse arengu hindamine**
- 8. Erivajadustega laps**
- 9. Koostöö lapsevanemaga**
- 10. Õppekava uuendamise ja täiendamise kord**

Sissejuhatus

Kelvingi Lasteaia õppekava koostamise aluseks on koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava. Lasteaia õppekava on aluseks õpetajatele rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel, läbiviimisel, laste arengu jälgimisel ja hindamisel.

1. Lasteasutuse liik ja eripära

Kelvingi lasteaed on koolieelne eralasteasutus, mis juhindub oma tegevuses erakooliseadusest, koolieelse lasteasutuse seadusest ning oma põhikirjast. Lasteasutus asub Viimsi vallas Kelvingi külas. Lasteasutuses on 2 liitühma. Lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevus toimub eesti keeles. Lasteaed asub metsa ja mere vahetus läheduses, mis loob soodsad võimalused õppekäikudeks, matkadeks ja sportlikuks tegevuseks. Lasteaias toimub õppimine mänguliste tegevuste kaudu eesmärgistatud tegevuskavadest lähtuvalt. Meie õpetajad on omandanud pedagoogilise hariduse. Laste arendamisel ja õpetamisel kasutavad klassikalist pedagoogikat, Johannes Käisi üldõpetuse põhimõtteid ja Hea Alguse pedagoogika elemente.

2. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid

Õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk on tagada lapse mitmekülgne ja järjepidev areng kodu ja lasteasutuse koostöös, et kujuneksid eeldused igapäevaeluga toimetulekuks ja koolis õppimiseks. Kelvingi lasteaia õppe- ja kasvatustegevus toetab lapse kehalist, vaimset, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut, mille tulemusel on laps:

- *aktiivne, vastutus-, otsustus- ja valikuvõimeline, teisi arvestav ja koostöövalmis;*
- *õpib mõistma ümbritsevat maailma, kujuneb terviklik ja positiivne maailmatunnetus;*
- *lapsel kujuneb arusaam tervislikest eluviisidest ja tervise hoidmise tähtsusest;*
- *lapsel arenevad mängu- õpi, - sotsiaalsed ja enesekohased oskused.*

3. Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja läbiviimisel arvestatakse: laste eripära: võimeid, vanust, sugu, terviseseisundit jms. Pedagoogid on laste arengu suunajad ning arengut toetava keskkonna loojad. Laps on õppe- ja kasvatustegevuses aktiivne osaleja ning tunneb rõõmu tegutsemisest.

Meie põhimõtted:

- *lapse individuaalsuse ja tema arengupotentsiaali arvestamine;*
- *lapse arengut soodustava keskkonna loomine;*
- *lapsele turvatunde ning eduelamuste tagamine;*
- *mängu kui lapse põhitegevuse kaudu mõtlemis- ja probleemilahendamisoskuste, eneseväljendamis-, koostöö- ja suhtlemisoskuste, empaatiavõime ja iseseisvuse arendamine*
- *üldõpetuslikest põhimõtetest lähtumine;*
- *kodu ja lasteasutuse koostöö;*
- *eesti kultuuritraditsioonide väärtustamine ning teistest rahvustest laste kultuuri eripära arvestamine.*

4. Õppe- ja kasvatustöö korraldus.

Lasteaia õppe- ja kasvatustöö korralduse aluseks on lasteasutuse õppekava, mis on seotud lasteaia arengukavaga. Rühmade õppe- ja kasvatustegevus on vastavuses koolieelse lasteasutuse riikliku õppekavaga ja Kelvingi lasteaia õppekavaga, arvestades konkreetse rühma laste eripära: vanust, võimeid, sugu, terviseseisundit jms. Pedagoogilisse personali kuuluvad lasteaia direktor, õpetajad, muusika- ja liikumisõpetaja. Õpetajate omavahelises koostöös töötatakse välja õppeaasta teemad ja sellest lähtuvalt paneb pedagoogiline personal kokku lasteaia aastase tegevuskava. Aastase tegevuskava põhjal koostavad rühmaõpetajad oma rühma tegevuskava.

Õppe - ja kasvatustegevus toimub rühma päevakava alusel, mis määrab laste eale vastava päevarütmi, une- ja ärkveloleku aja, millal vahelduvad igapäevatoimingud (söömine, riietumine, pesemine, ruumi korrastamine jm), laste vabategevused ning lasteasutuse õpetaja kavandatud õppe- ja kasvatustegevused. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel arvestab õpetaja lapse arengutaset, vanust ning lapse huve. Lapse kasvades ja arenedes lähtutakse õppesisu valikul üldjuhul põhimõttest – lähemalt kaugemale, üksikult üldisemale. Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine on paindlik ja võimaldab pedagoogil teha vajadusel muudatusi. Rühma õppe- ja kasvatustegevus viiakse läbi esteetilises ja turvalises ning üksi ja ühistegevusi võimaldavas keskkonnas. Õppe- ja kasvatustegevus seotakse eelkõige kodukoha inimeste, looduse ja asutustega. Õpitavaga (objektid, nähtused) tutvutakse võimalusel loomulikus keskkonnas. Tegevuskoha valikul arvestatakse nii üldisi kui ka valdkondade õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgi, eri valdkondade sisude ja tegevuste lõimimist, tegevusteks vajalikke vahendeid ning pedagoogide ja personali kaasamist.

Päevakava koos rühma tegevuskavadega koostavad rühmaõpetajad vastavalt oma rühmale. Päevakava kinnitab lasteaia juhataja. Rühma õppe- ja kasvatustegevus kavandatakse nädalate kaupa. Nädalakavas esitatakse teema, eesmärgid, õppesisu ja tegevused. Tegevused planeeritakse rühma nädalakavasse päevade kaupa, neid seovad tervikuks lapse elu ja keskkonda käsitlevad teemad. Konkreetsete õppetegevuste algused on ajaliselt ära määratud muusika- ja liikumistegevustel. Teisi õppetegevusi võib õpetaja alustada vastavalt oma rühma tegevusele.

Tegevusi planeeritakse nii, et lapsel oleks võimalus teha valikuid, see õpetab last iseseisvalt tegutsema, oma tegevust korrigeerima ja tegevuse tulemuste eest vastutama. Eesmärk on tegevustes kasutada erinevaid õppemeetodeid, mis võimaldavad rahuliku tegevuse vaheldumise aktiivse tegevusega. Õpetajad kasutavad meetodit või võtet, mille läbi on konkreetset teemat kõige sobivam tutvustada, õpetada või kinnistada ning, mis seaksid teemaga emotsionaalse, füüsilise, loomingulise ja sotsiaalse tasandi. *Meetodid*

on: vaatlus; vestlus; jutustamine pildi järgi; ettelugemine; küsimuste esitamine ja neile vastamine; õppekäik, matk, ekskursioon; käeline tegevus (joonistamine, maalimine, voolimine, rebimine, kleepimine); laulmine, muusika kuulamine, rütmipillide mängimine; rütmimängud; ümbritseva elu ja loodusega seotud katsed; võrdlemine ja arvutamine; uurimine; liikumismängud jms.

Rühma tegevuskava hoitakse rühma õppe- ja kasvatustegevuste päeviku juures, nädalakava on lapsevanemale nähtaval kohal, seinapeal. Arvestust plaani täitmise kohta peetakse õppe- ja kasvatustegevuste päevikus, sissekandeid tehakse iga päev.

Õppeaasta kestab 1.septembrist-31. augustini, õppekavast lähtuv õppetöö toimub 1. septembrist -30.maini, suvekuud on omandatud teadmiste ja oskuste kinnistamiseks ning põhirõhk on mängulisel õuetegevusel. Iga aasta juuli kuus on lasteaed kollektiivpuhkusel.

5. Üldoskused

Õppekavas eristatakse nelja üldoskuste rühma:

- *mänguoskused;*
- *tunnetus- ja õpioskused;*
- *sotsiaalsed oskused;*
- *enesekohased oskused.*

Üldoskuste kujunemist toetatakse kõigi õppe- ja kasvatustegevuste kaudu, erinevate valdkondade sisusid lõimides.

5.1 Mänguoskused

Mäng on eelkoolieas lapse põhitegevus. Mängu käigus omandab ja kinnistab laps uut teavet, uusi oskusi, peegeldab tundeid ja soove, õpib suhtlema, omandab kogemusi ja käitumisreegleid. Mänguoskus on kõigi üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse eri valdkondade oskuste ja teadmiste arengu alus.

Lapse arengu eeldatavad tulemused 3 aastane laps:

- lülitub mängudesse ühise mänguasjaga;
- hakkab avaldama iseseisvust mängus;
- tunneb rõõmu eakaaslastega suhtlemisest mängus;
- hakkab järgima lihtsamaid mängureegleid.

Lapse arengu eeldatavad tulemused 4-5 aastane laps:

- tunneb mängust rõõmu;
- püüab rakendada mängudes oma teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast;
- püüab võtta endale mängurolli täiskasvanute abil, võib täita mängudes erinevaid rolle;
- võtab osa ühismängudest;
- järgib mängureegleid;
- püüab arendada sisu loovmängus;
- kasutab mängudes erinevaid mänguvahendeid;
- teostab matkimisvõtteid mänguasjadega või asendusesemetega.

Lapse arengu eeldatavad tulemused 6–7aastane laps:

- tunneb mängust rõõmu ning on suuteline mängule keskenduma;
- rakendab mängudes loovalt oma kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast;
- algatab erinevaid mängu ja arendab mängu sisu;
- täidab mängudes erinevaid rolle;
- järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada;
- suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele.

5.2 Tunnetus- ja õpioskused

Tunnetusoskused on oskused tahtlikult juhtida oma tunnetusprotsesse – taju, tähelepanu, mälu, mõtlemist, emotsioone ja motivatsiooni.

Õpioskuste all mõistetakse lapse suutlikkust hankida teavet, omandada teadmisi ja oskusi ning uurida ja katsetada. Õpioskused kujunevad tunnetusoskuste arengu alusel.

Lapse arengu eeldatavad tulemused 3 aastane laps:

- leiab tegutsemisajendi, plaanib ja organiseerib tegevusi täiskasvanu abiga; täiskasvanu suunab lapse tegevust kõne kaudu;
- plaanib osaliselt oma käitumist ja tegevust iseendale suunatud kõne vahendusel;
- keskendub tegevusele lühikeseks ajaks, tema tähelepanu ei ole veel püsiv;
- tegutseb vahetult nii konkreetsete asjadega kui ka neid kujutavate sümbolitega;
- kordab ja jäljendab varasemaid kogemusi ning mäluhilte;
- mängib mõnda aega koos teistega ja järgib lihtsamaid reegleid;
- on omandanud sõnavara, mis võimaldab tal ennast väljendada;
- osaleb dialoogis;
- jälgib lihtsaid lugusid ja eristab kogemusele tuginedes realistlikke sündmusi väljamõeldud lugudest;
- mõistab osaliselt lihtsamat kõnet ka ilma toetava vihjeta ning saab aru lihtsamatest ülekantud tähendustest;
- rühmitab asju ja esemeid ühe või mitme tajutava omaduse või nimetuse järgi;
- tal on ettekujutus arvumõistest ja värvuste nimetustest;
- leiab võrdluse alusel asjades ühiseid ja erinevaid jooni ning nendevahelisi seoseid, kasutab info saamiseks keelt;
- tema ettekujutus oma teadmistest ja oskustest on ebarealistlik;
- omandab uusi seoseid, mõisteid ja teadmisi korduva kogemuse, aktiivse tegutsemise ning mudelite järgi õppimise kaudu; vajab oma tegevusele tagasisidet;

Lapse arengu eeldatavad tulemused 4-5 aastane laps:

- tegutseb lühikest aega iseseisvalt, kuid tegutsemiskindluse saavutamiseks vajab veel täiskasvanu abi;
- reguleerib oma käitumist ja emotsioone täiskasvanu abiga, hakkab oma tegevust planeerides ja korraldades kasutama sisekõnet;
- tegutseb koos teistega; teda motiveerivad tegevused eakaaslastega;
- tema keeleline areng võimaldab lahendada ülesandeid ja probleeme ning saavutada kokkuleppeid;
- konstrueerib, katsetab ja uurib erinevaid võimalusi, kasutades nii sümboleid, kujutlusi kui ka realseid esemeid ja objekte;
- osaleb erinevates mänguliikides ja loovtegevustes;
- räägib esemetest, mis pole kohal, ja olukordadest, mis toimusid minevikus või leiavad aset tulevikus, ning fantaseerib;
- keskendub huvipakkuvale tegevusele mõnikümmend minutit;
- oskab vaadelda ning märgata detaile, olulisi tunnuseid ja seoseid;
- eristab rühmi ja oskab neid võrrelda ning saab aru lihtsamate mõistete kuuluvusest, alluvusest ja üldistusastmest;
- tal on ettekujutus numbritest, tähtedest ja sümbolitest;
- omandab teadmisi kogemuste ja kõne kaudu, tegutseb aktiivselt ning lahendab probleeme;
- kasutab teadmiste omandamisel ja kogetu meenutamisel intuiitselt lihtsamaid meeldejätmise vise (mälustrateegiaid);

Lapse arengu eeldatavad tulemused 6–7aastane laps:

- saab aru lihtsamatest seostest (hulk, põhjus, tagajärg), tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna;
- mõtleb nii kaemuslik-kujundlikult kui ka verbaalselt, saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi;
- tegutseb sihipäraselt, on suuteline keskenduma kuni pool tundi;
- kavandab ja korraldab oma igapäevategevusi ja viib alustatud tegevused lõpuni;
- tegutseb uudes olukorras täiskasvanu juhiste järgi;
- suhtub õppimisse positiivselt – tahab õppida, uurida, esitada küsimusi, avastada ja katsetada;
- rühmitab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel;
- kasutab materjali meeldejätmiseks kordamist.

5.3 Sotsiaalsed oskused

Sotsiaalsete oskuste all mõistetakse lapse oskusi teistega suhelda, tajuda nii iseennast kui ka partnereid, võtta omaks ühiskonnas üldtunnustatud tavasid ning lähtuda eetilistest tõekspidamistest.

Lapse arengu eeldatavad tulemused 3 aastane laps:

- osaleb täiskasvanuga ühistegevustes, teisi lapsi pigem jälgib, tegutseb nendega kõrvuti;
- jagab mõnikord oma asju teistega ning loob sõprussuhteid nendega, kellega on tihti koos;
- järgib lihtsamaid sotsiaalseid reegleid ning eeskujudele toetudes jäljendab igapäevaelu rolle ja tegevusi.

Lapse arengu eeldatavad tulemused 4-5 aastane laps:

- püüab vahel teisi abistada ja lohutada ning tal on mõningane ettekujutus teiste inimeste tunnetest ja mõtetest;
- naudib rühma kuulumist ja eakaaslaste seltsi ning ühistegevust, teeb eesmärgi saavutamiseks koostööd, jagab ja vahetab;
- püüab täita kodukorra reegleid, saab aru valetamisest kui taunitavast käitumisest;
- aksepteerib reegleid, kogemusi ja muutusi, järgib reeglite täitmist teiste poolt- kõne areng võimaldab arusaamatusi lahendada verbaalselt;
- oskab avalikus kohas sobivalt käituda ning teab, mida tohib, mida mitte.

Lapse arengu eeldatavad tulemusel 6–7aastane laps:

- püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses;
- tahab ja julgeb suhelda – huvitub suhetest ja tunneb huvi teiste vastu;
- hoolib teistest inimestest, osutab abi ja küsib seda vajadusel ka ise;
- osaleb rühma reeglite kujundamisel;
- oskab teistega arvestada ja teha koostööd;
- loob sõprussuhteid;
- saab aru oma-võõras-ühine tähendusest;
- teeb vahet hea ja halva käitumise vahel;
- mõistab, et inimesed võivad olla erinevad;
- järgib kokkulepituid reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme;
- selgitab oma seisukohti.

5.4 Enesekohased oskused

Enesekohaste oskuste all mõistetakse lapse suutlikkust eristada ja teadvustada oma oskusi, võimeid ja emotsioone, juhtida oma käitumist.

Lapse eeldatavad tulemused, 3 aastane laps:

- saab aru, et inimestel võivad olla tema omadest erinevad tunded ja emotsioonid;
- väljendab tugevaid emotsioone, oma mina;
- osaliselt on kujunenud enesetunnetus ja eneseteadvus.
- võib karta tundmatuid ja uusi asju;
- enesekindlus kõikuv, selle saavutamiseks vajab ta turvalisust, tunnustust, rutiini ja reegleid.

Lapse arengu eeldatavad tulemused, 4-5 aastane laps:

- saab hakkama eneseteenindamisega;
- hakkab mõistma teiste inimeste tundeid ja mõtteid;
- seab endale mõningaid eesmärke ja täidab neid ning väärtustab oma saavutusi, ent vajab ka tegevuse tunnustamist ja täiskasvanu tähelepanu;
- väljendab oma emotsioone ja räägib nendest ning suudab kuigivõrd vastutada oma tegevuse eest;
- teab oma nime, vanust ja sugu ning märkab soolisi erinevusi;
- imiteerib täiskasvanu tegevusi ja rolle, kasutades tema sõnavara ja maneere ning eelistab sootüübilisi mängu;
- on tundlik teiste hinnangute suhtes, need mõjutavad tema enesehinnangut.

Lapse arengu eeldatavad tulemused, 6–7aastane laps:

- suudab oma emotsioone kirjeldada ning tugevaid emotsioone, nt rõõmu, viha, sobival viisil väljendada;

- kirjeldab enda häid omadusi ja oskusi;
- oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele;
- algatab mänge ja tegevusi;
- tegutseb iseseisvalt ja vastutab oma käitumise eest;
- teab, mis võib olla tervisele kasulik või kahjulik ning kuidas ohutult käituda;
- saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused;
- kasutab erinevaid vahendeid heaperemehelikult ning tegevuse lõppedes koristab enda järelt.

6. Õppe-ja kasvatustegevuse eesmärgid ja sisu ning lapse arengu eeldatavad tulemused

6.1 Õppe- ja kasvatustegevuste sisu ja lõimitud tegevused

Õppe ja kasvatustegevuse seob tervikuks lapse elust ja ümbritsevast keskkonnast tulenev temaatika. Valdkondade kaupa esitatud õppesisu ja tegevuste lõimimisel lähtutakse üldõpetuslikust põhimõttest. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel lõimitakse järgmisi tegevusi; kuulamine, kõnelemine, lugemine ja kirjutamine, vaatlemine, uurimine, võrdlemine, arvutamine ning mitmesugused liikumis-, muusika, - ja kunstitegevused. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, sisu, kavandamine ja korraldus ning lapse eeldatavad tulemused esitatakse valdkonnas:

Keel ja kõne

Mina ja Keskkond

Matemaatika

Kunst

Muusika

Liikumine

6.2 Keel ja kõne

Eesmärgid on, et laps:

- tuleb toime igapäevases suhtlemises;
- kasutab kõnes õiget hääldust, sobivaid grammatilisi vorme ja mitmekesisist lauseehitust;
- tunneb huvi lugemise, kirjutamise ja lastekirjanduse vastu, on omandanud lugemise ja kirjutamise esmased oskused.

Valdkond Keel ja kõne sisu:

- keelekasutus: hääldamine, sõnavara, grammatika;
- suhtlemine, jutustamine ja kuulamine;
- lugemine ja kirjutamine, lastekirjandus.

Õppe-ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

-lähtutakse põhimõttest, et kõnearendus on lapse kõne ja suhtlemise sihipärane arendamine, kus last õpetatakse eelkõige keelevahendeid (uusi sõnu, sõnavorme ja lausemalle) kasutama suhtlemisel, teadmiste omandamisel, oma tegevuse kavandamisel;

- peetakse oluliseks, et lapse kõne arengut toetatakse kõikides tegevustes (mängimine, käelised tegevused, liikumis- ja muusikategevused ning igapäevatoimingud); lapsele loouakse kõnekeskkond, kus ta kuuleb teiste kõnet ning tal on vaja ja ta saab ise kõnelda;

laps õpib rääkima reaalses suhtlussituatsioonides, tegutsedes koos täiskasvanuga;

- suunatakse lapsi ettelugemise, dramatiseerimise, ümberjutustamise, joonistamise, oma raamatute koostamise jm tegevuste kaudu kirjandust mõistma ja hindama; ettelugemiseks valitakse žanriliselt mitmekesiseid raamatuid, et toetada lugemishuvi, lugemis- ja kirjutamisvalmiduse kujunemist;

- õpetatakse lugemise ja kirjutamise esmaseid oskusi (häälikupikkuse eristamine, sõnade häälimine jmt) mänguliselt ja igapäevategevustega seostatult;

- mitmekesistatakse kirjutamise harjutusi, kasutades erinevaid vahendeid, värvusi jmt.

Lapse arengu eeldatavad tulemused 3 aastasel:

- nimetab esemeid õigete nimedega;
- nimetab pildil olevaid esemeid, nähtusi, tegevusi;
- kasutab kõnes nimi-, tegu-, ase-, omadus- ja arvsõnu;
- nimetab nimisõnu ainsuses ja mitmuses;
- kasutab õigesti olevikku ja lihtminevikku;
- räägib 2-4-sõnaliste lausetega;
- kuulab, saab aru ja täidab täiskasvanu korraldusi;
- kuulab esitatavat kirjanduspala 10-15 minutit;
- vastab „kes?“, „mis?“, „miks?“ ja „kuidas?“ küsimustele;
- esitab ise „kes?“, „mis?“, „kus?“, „miks?“ küsimusi;
- kordab järgi luuletust ja esitab ise lühikese luuletuse või liisusalmi;
- järjestab tuttava pildiseeria ja kirjeldab mõne lausega tegevust.

Lapse arengu eeldatavad tulemused 4-5 aastasel:

- hääldab häälikuid õigesti;
- kuuleb häälikuid sõnas õiges järjekorras;
- nimetab häälikuid sõna alguses, keskel, lõpus;
- eristab lühikest ja pikka häälikut sõnas;

- kasutab kõnes õigeid aja ja grammatika vorme;
- jutustab enda tegevusest, sündmustest, nähtustest;
- kirjeldab pildil nähtut ja nimetab olulisi detaile;
- vastab küsimustele kuuldud jutu või nähtud pildi kohta;
- teab õppekavas käsitletud muinasjutte ja oskab nende põhjal jutustada;
- esitab peast luuletusi ja liisusalme;
- mängib kaaslastega sõnamänge õpetaja juhendamisel;
- tunneb vähemalt 10 joonistähte ja oskab neid joonistada;
- laob tähtedest sõnu;
- oskab kirjutada oma nime.

Lapse arengu eeldatavad tulemused 6-7 aastasel:

- tuleb toime nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega suhtlemisel; arvestab kaassuhtleja ja suhtlemise paigaga;
- saab aru kuuldu sisust ja suudab sellele sobivalt reageerida;
- suudab oma mõtteid suulises kõnes edasi anda;
- jutustab pildi, kuuldud teksti või oma kogemuse alusel, annab edasi põhisisu ja olulised detailid, vahendab ka oma tundeid;
- kasutab kõnes aktiivselt liitlauseid;
- kasutab kõnes kõiki käände- ja pöördvormi ainsuses ja mitmuses;
- valdab suhtlemiseks piisavat sõnavara ja suudab vajadusel ise sõnu moodustada;
- hääldab oma kõnes ja etteöeldud sõnade kordamisel õigesti kõiki emakeele häälikuid;
- tunneb tähti ja veerib kokku 1–2-silbilisi sõnu, tunneb kirjapildis ära mõned sõnad;
- kirjutab joonistähtedega 1–2-silbilisi sõnu õigesti järjestatud ühekordsete tähtedega;
- teab peast emakeelseid luuletusi ja laule.

6.3 Mina ja keskkond

Eesmärgid on, et laps:

- mõistab ja tunnetab ümbritsevat maailma tervikuna;
- omab ettekujutust oma minast ning enda ja teiste rollidest elukeskkonnas;
- väärtustab nii eesti kultuuritraditsioone kui teiste rahvuste kultuuritraditsioone;
- väärtustab enda ja teiste tervist ning püüab käituda tervislikult ning ohutult;
- väärtustab keskkonda hoidvat ja keskkonnahoidlikku mõtteviisi;
- märkab nähtusi ja muutusi looduses.

Valdkond *Mina ja keskkond* sisu:

- *sotsiaalne keskkond*: mina, perekond ja sugulased, kodu, lasteaed, kool, ametid, kodumaa, eesti rahva tähtpäevad, kombed, teised rahvused Eestis, lapsed mujal maailmas, üldinimlikud väärtused ja üldtunnustatud käitumisreeglid; tervise väärtustamine, tervislik toitumine, inimkeha; ohuallikad ning ohutu käitumine;
 - *looduskeskkond*: kodukoha loodus, muutused looduses, elukeskkond, inimese mõju loodusele;
 - *tehiskeskkond*: ehitised, kodutehnika, jäätmed, transpordivahendid, jalakäija ohutu liiklemine, turvavarustus, virtuaalkeskkond.

Õppe-ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- valitakse valdkonna temaatika lapse igapäevaelust ja teda ümbritsevast keskkonnast, mis hõlmab sotsiaalset keskkonda, loodus- ja tehiskeskkonda, sealhulgas tervise- ja liikluskasvatust;
- suunatakse last ümbritsevat maailma märkama, uurima ning kogema mängu ja igapäevatoimingute kaudu, võimaldades lapsel ümbritsevat tajuda erinevate meelte ning

aistingute abil: vaadeldes, nuusutades ja maitstes, kompides, kuulates helisid;

- lõimitakse erinevaid tegevusi: võrdlemist, modelleerimist, mõõtmist, arvutamist, vestlemist, ettelugemist, kehalist liikumist, kunstilist ja muusikalist tegevust;

- suunatakse last mängudes, ümbritsevas looduses, liikluses, oma tervise seisundis jm märgatu kohta küsimusi esitama (probleemi püstitama), küsimustele vastuseid leidma (oletama ja oletusi kontrollima) ja märgatust ning kogetust järeldusi tegema;

- suunatakse last materjale ja vahendeid säästlikult kasutama, hoolivalt ja heaperemehelikult käituma.

Lapse arengu eeldatavad tulemused 3 aastasel:

- teab enda nime, vanust ja sugu;

- tunneb oma pereliikmeid ja oskab neid fotol näidata;

- nimetab lihtsamaid ameteid ja oskab neid mänguliselt matkida (arst, kokk, autojuht, meistrimees, koristaja jne);

- nimetab Eesti riiklikke sümboleid, oskab neid leida ja näidata ;

- mõistab, et inimesed on erinevad- poisid, tüdrukud, mehed, naised.

- teab, et juurviljad, puuviljad on tervisele kasulikud ja palju magusat kahjulik;

- teab, et üksinda tänaval liigelda on ohtlik. teab lasteaias oma rühma territooriumi piire;

- teab, et rühmas tuleb enda järel mänguasjad koristada;

- järgib isikliku hügieeni nõudeid;

- suhtub ümbritsevasse keskkonda hoolivalt ning käitub seda säästvalt- teab, et peenralt ei murta lilli, puult ei rebita oksid, lehti jne.;

- tunneb tuntumaid taimi, seeni ja loomi;
- mõistab erinevaid ajatsükleid: öö, päev, kevad, talv, suvi ja nendega seonduvaid tegevusi.
- teab, et elusorganismid vajavad eluks õhku, vett, valgust.
- oskab nimetada ilmastikunähtusi- tuul, vihm, lumi, jää;
- mõistab ja märkab enda ja teiste tegevuse mõju ja tagajärgi keskkonnale (prügi mahaloopimine, hooldatud lillepeenrad, lillede mahatrampimine, murdmine jne.);
- saab aru, et üksi ei minda tänavale, veekogu äärde ja peab neist keeldudest kinni;
- teab, kuidas lasteaia õuealal ohutult käituda.

Lapse arengu eeldatavad tulemused 4-5 aastasel:

- oskab nimetada oma nime, vanust ja huvisid;
- nimetab oma pereliikmeid, teab nende nimesid ja määratlust perekonnas;
- nimetab erinevaid ameteid ja teab, millised tegevused nendega seonduvad;
- nimetab Eesti riiklikke sümboleid ja rahvatraditsioone;
- mõistab, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused;
- oskab eristada igapäevaelus tervisele kasulikku ja kahjulikku;
- julgeb keelduda (ühis)tegevus(t)est, kui osalemine on ennast ja teisi kahjustav või ohtlik;
- kirjeldab, kuidas ümbritsev keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist;
- järgib isikliku hügieeni nõudeid, sealhulgas hammaste hoidmist ja hooldamist;

- suhtub ümbritsevasse keskkonda hoolivalt ning käitub seda säästvalt;
- kirjeldab kodukoha loodust, tuntumaid taimi, seeni ja loomi;
- kirjeldab loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites: ööpäev, nädal, aastaring;
- selgitab, miks on valgus, temperatuur, vesi, muld ning õhk taimedele, loomadele ja inimestele tähtsad;
- selgitab ilmastikunähtuste sõltuvust aastaegadest, öö ja päeva vaheldumisest;
- mõistab ja märkab enda ja teiste tegevuse mõju ja tagajärgi keskkonnale;
- kirjeldab võimalikke ohte kodus, veekogul, liikluses jm;
- teab, kuidas jalakäijana ohutult liigelda ning jalgrattaga lasteaia õuealal sõita.

Lapse arengu eeldatavad tulemused 6-7 aastasel:

- tutvustab ja kirjeldab iseennast, enda omadusi, huvisid jms;
- kirjeldab oma kodu, perekonda ja peretraditsioone;
- nimetab ja kirjeldab erinevaid ameteid;
- nimetab Eesti riiklikke sümboleid ja rahvatraditsioone;
- mõistab, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused;
- oskab eristada igapäevaelus tervisele kasulikku ja kahjulikku;
- julgeb keelduda (ühis)tegevus(t)est, kui osalemine on ennast ja teisi kahjustav või ohtlik;
- kirjeldab, kuidas ümbritsev keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist;
- järgib isikliku hügieeni nõudeid, sealhulgas hammaste hoidmist ja hooldamist;
- suhtub ümbritsevasse keskkonda hoolivalt ning käitub seda säästvalt;

- kirjeldab kodukoha loodust, tuntumaid taimi, seeni ja loomi;
- kirjeldab loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites: ööpäev, nädal, aastaring;
- selgitab, miks on valgus, temperatuur, vesi, muld ning õhk taimedele, loomadele ja inimestele tähtsad;
- selgitab ilmastikunähtuste sõltuvust aastaegadest, öö ja päeva vaheldumisest;
- mõistab ja märkab enda ja teiste tegevuse mõju ja tagajärgi keskkonnale;
- kirjeldab võimalikke ohte kodus, veekogul, liikluses jm;
- teab, kuidas jalakäijana ohutult liigelda ning jalgrattaga lasteaia õuealal sõita.

6.4 Matemaatika

Eesmärgid on, et laps:

- rühmitab esemeid ühe-kahe tunnuse alusel ja võrdleb esemete hulki;
- järjestab esemeid suuruse ja asenditunnuste põhjal;
- tunneb lihtsamaid ajamõisteid ja kirjeldab ning järjestab oma igapäevategevusi;
- mõtestab loendamistegevust ja seoseid arvude reas;
- mõistab mõõtmistegevust ja olulisemaid mõõtühikuid;
- tunneb ja kirjeldab geomeetrilisi kujundeid;
- näeb matemaatilisi seoseid igapäevatoimingutes

Valdkond *Matemaatika* sisu:

- hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine;
- suurused ja mõõtmine;
- geomeetrilised kujundid

Õppe- ja kasvatustegevuste kavandamisel ja korraldamisel:

- suunatakse last nähtuste ja esemete maailma korrastama, kujundama, selles orienteeruma, mille tulemusel laps avastab esemetevahelisi seoseid, leiab esemete erinevusi ja sarnasusi, oskab esemeid järjestada, rühmitada ja loendada;
- harjutatakse last määrama enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteeruma ajas ja kasutama vastavaid mõisteid oma tegevuse kirjeldamiseks;
- seostatakse mäng, vaatlused, vestlused ja igapäevatoimingud matemaatikaga, suunates sealjuures last kasutama erinevaid aistinguid: kuulmis-, nägemis-, haistmis- ning kompimisaistingut;
- suunatakse last ümbritsevat keskkonda matemaatiliselt kirjeldama (arvud, mõõtühikud, kujundite nimetused jm);
- toetatakse üldistuseni jõudmist ja mõistete kujundamist – erinevates objektides sarnaste ning erinevate tunnuste ja omaduste vaatlemise, võrdlemise, kirjeldamise ja sõnastamise kaudu.

Lapse arengu eeldatavad tulemused 3 aastasetl:

- tunneb ja nimetab vähemalt 4 värvi;
- rühmitab esemeid suuruse, vormi ja värvi järgi;
- mõistab mõisteid üks ja palju; suur ja väike; pikk ja lühike;
- tunneb ja nimetab geomeetrilisi kujundeid ring, ruut, kolmnurk;
- puudutab ja loendab 1-3 eset;

- teab kohamõisteid peal-all; ees-taga; sees-kõrval ja asetab esemeid sisse, peale, alla, kõrvale;
- leiab esemete sarnasusi ja erinevusi;
- teab kasutab õigesti mõisted: üks-palju-samapalju; suur-väike-ühesuurus; pikk-lühike-ühepikkused; kõrge-madal-ühekõrgused; kõige suurem-kõige väiksem;
- leiab aastaegade olulisi tunnuseid (sügis –vihm, pori, lehed langevad, raagus puud; talv – lumi, jää, külm; kevad – lilled, rohi, päike; suvi - soe, päike);
- kasutab ajamõisteid: päev, öö, hommik, päev, õhtu, täna, eile, homme.

Lapse arengu eeldatavad tulemused 4-5 aastasel:

- tunneb värve ja nimetab värvitoone (hele, tume);
- loendab esemeid ja sõnastab tulemuse;
- määratleb eseme kuuluvuse ja mittekuuluvuse hulka;
- leiab esemete sarnasusi ja erinevusi;
- võrdsustab hulki ühe äravõtmise või juurdepanemise teel;
- leiab paarid;
- mõõdab kokkulepitud mõõtühikuga (kaugusi sammudega, mahtu klaasiga);
- seostab kellaagegu päevakavaga;
- järjestab esemeid pikkuse, laiuse, kõrguse järgi ja kasutab neid mõisteid kõnes;
- joonistab geomeetrilisi kujundeid ja kujundab neist mustreid, figure;

- kasutab ruumi- ja ajamõisteid: all, üleval, peal, ees, kõrval, taga; parem-vasak; eile, täna, homme, hommik, lõuna, õhtu, päev, öö; nimetab nädalapäevi õiges järjekorras;
- nimetab tasapinnalisi kujundeid: ring, ovaal, ruut, ristkülik, kolmnurk;
- tunneb ja nimetab numbreid 1-10;
- joonistab mõningaid numbreid;
- loendab hulki 10-ni;
- vastab õigesti küsimustele: Mitu?, Mitmes?;

Lapse arengu eeldatavad tulemused 6-7 aastasel:

- määrab esemete hulga ühiseid tunnuseid ja jaotab esemeid kahe erineva tunnuse järgi;
- võrdleb hulki, kasutades mõisteid *rohkem, vähem, võrdselt*;
- teeb 12 piires loendamise teel kindlaks esemete arvu, teab arvude 1–12 järjestust ja tunneb numbrimärke ning oskab neid kirjutada;
- liidab ja lahutab 5 piires ning tunneb märke +, -, =;
- koostab kahe esemete hulga järgi matemaatilisi jutukesti;
- järjestab kuni viit eset suuruse järgi (pikkus, laius, kõrgus jm);
- rühmitab esemeid asendi ning nähtusi ja tegevusi ajatunnuse järgi;
- kirjeldab enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteerub ruumis, õuealal ja paberil;
- oskab öelda kellaega täistundides;
- nimetab nädalapäevi, kuid, aastaaegu, teab oma sünnikuud ja -päeva;
- mõõdab esemete pikkust kokkulepitud mõõduühikuga (samm, pulk, nõör vms);
- eristab enamkasutatavaid raha- ning mõõtühikuid (kroon, sent, meeter, liiter,

kilogramm) ja teab, kuidas ning kus neid ühikuid kasutatakse;

- leiab erinevate kujundite hulgast ringi, kolmnurga, ristküliku, ruudu ning kera ja kuubi, kirjeldab neid kujundeid.

6.5 Kunst

Eesmärgid on, et laps:

- tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest;
- kujutab isikupäraselt ümbritsevaid esemeid, sündmusi ja oma kujutlustemaailma;
- vaatleb, kirjeldab ja kujundab ümbritsevat ja tarbeesemeid;
- kasutab õpitud voolimis-, joonistamis- ning maalimisvahendeid ja –võtteid;
- kasutab materjale ja tööriistu ohutult ja sihipäraselt;
- vaatleb kunstiteoseid ja kirjeldab nähtut.

Valdkond Kunst sisu:

- kujutamine ja väljendamine: mõtete, tunnete edastamine nähtaval kujul;
- kujundamine: objektile esteetilise lisaväärtuse andmine;
- tehnilised oskused: voolimine, joonistamine, maalimine, meisterdamine;
- kunstiteoste vaatlemine, vestlused kunstiteostest, kunstist.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- antakse lapsele võimalus saada elamusi, tunda rõõmu ja rahulolu ning tal on võimalus väljendada oma maailmanägemist;
- suunatakse last vaatlema ning voolides, joonistades, maalides ja meisterdades kasutab laps vaatlustel tehtud tähelepanekuid;
- kasutatakse teemasse sisseelamiseks mängu, muusikat, lihtsat lavastust, jutu lugemist jne;

- arvestatakse, et lapse jaoks on oluline loomiseks ja lahenduste leidmiseks teha katsetusi ning avastusi, otsida ja saada vastuseid tekkinud küsimustele, omandatud oskusi rakendada ja loovaalt kombineerida;
- julgustatakse last kasutama ja katsetama tema enda pakutud lahendusi töö mitmekesistamiseks ning ergutatakse lapse kujutus- ja algatusvõimet, jälgides, et säiliks lapse isikupärane eneseväljendus;
- viiakse kunstitegevusi läbi ka õues, samuti kasutatakse kunstitegevust teiste valdkondade õppe- ja kasvatustegevuste osana, joonistatakse nii paberile, kivile, puidule, liivale või kombineeritakse erinevaid materjale;
- suunatakse last tehtut analüüsima, selgitama, miks ta kujutas esemeid, nähtusi just sellisel viisil, milliseid materjale ja tehnikaid kasutas ning kuidas tööga rahule jäi. Kaaslaste töödesse tolerantse suhtumise kujundamisele aitab kaasa, kui analüüsitakse nii laste töid kui ka kunstiteoseid ning põhjendatakse oma hinnangut.

Lapse arengu eeldatavad tulemused 3 aastasel:

- lõikab kääridega paberiribast tükke;
- rebib paberist tükikesi;
- voolib lihtsaid figuure(pall ,uss) ;
- maalib sirgeid jooni ja ümaraid vorme(pall) ;
- kasutab liimi ;
- valdab lihtsat trükitehnikat (kartuli-, pintsli-ja templitrükk) ;
- kujutab inimese nägu ja veel mõnda lihtsat figuuri;
- tunneb mõningaid maalimise tehnikaid (guašš, näpuvärvid, akvarellid) ja töövahendeid ning kasutab neid õigesti.

Lapse arengu eeldatavad tulemused 4-5 aastasel:

- lõikab kääridega mööda sirg-ja kõverjoont;
- rebib paberist erikujulisi vorme;
- voolib kera, vorstikest ja oskab neid süvistada ning detaile omavahel ühendada
- dekoreerib voolitud tööd;
- segab värve omavahel ja katab pinda;
- valdab erinevaid trükitehnikaid (kartuli-, templi-, naturaal-, niiditrükk jm.) ;
- kujutab inimesi, loomi, maju, autosid jne;
- teostab lihtsamaid meisterdamistöid;
- valdab erinevaid tehnikaid (rasvakriidid, akvarellid, guašši jm) ;
- kasutab töövahendeid õigesti;
- töötab puhtalt;
- teostab lihtsamaid voltimistöid.

Lapse arengu eeldatavad tulemused 6-7 aastasel:

- leiab ümbritseva vaatlemisel erinevaid detaile, objekte ja nendevahelisi seoseid ning kujutab ümbritsevat vabalt valitud viisil;
- väljendab joonistades, maalides, voolides ja meisterdades meeleolusid ja fantaasiaid;
- kasutab kunstitöö loomiseks erinevaid vahendeid;

- kujutab inimesi neile iseloomulike tunnuste kaudu;
- keskendub alustatud tegevusele ja loob oma kunstitöö;
- loob esemeid erinevaid tehnikaid ja materjale kasutades ning räägib nende otstarbest;
- koostab ise või valib tööst lähtuvalt sobivad motiivid või vahendid eseme kaunistamiseks;
- kirjeldab kunstiteoseid, nende värve ja meeleolu.

6.6 Muusika

Eesmärgid on, et laps:

- tunneb rõõmu laulmisest ja musitseerimisest;
- suudab keskenduda kuulatavale muusikapalale;
- suudab ennast loovalt väljendada laulmise, liikumise, tantsimise ja pillimängu kaudu;
- suudab musitseerida nii rühmas kui ka üksi.

Valdkond* Muusika *sisu:

- laulmine;
- muusika kuulamine;
- muusikalis-rütmiline liikumine;
- pillimäng.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- on esikohal emotsionaalne ja aktiivne muusikaalane tegevus;
- kujundatakse ja arendatakse lapse muusikalis-loomingulisi võimeid, samuti kultuurilis-sotsiaalset aktiivsust ning väärtushinnanguid;

- arvestatakse lapse individuaalseid eeldusi ning toetatakse eduelamusele ja tunnustusele;
- kasutatakse muusikat lõimiva tegevusena ka teistes õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades nagu Keel ja kõne, Kunst jne; muusika on igapäevaelu osa, nii argi- kui ka pidulike sündmuste puhul;
- seostatakse üksteisega muusika kuulamine, laulmine, pillimäng, muusikalis-rütmiline liikumine, mängud ja tantsud;
- muusikapalade (laulud, palad muusika kuulamiseks, tantsud ja mängud, pillilood) valikul arvestatakse laste huvidega ning ea- ja jõukohasusega.

Lapse arengu eeldatavad tulemused 3-aastaselt:

- huvitub laululistest tegevustest; püüab õpetajaga kaasa laulda (lauldes kaasa nt üksikuid silpe, sõnu, laululõike);
- osaleb laulude esitamises (plaksutab või laulab kaasa);
- liigub koos õpetajaga vastavalt muusika meeleolule, arvestades pulssi ja meetrumit (nt kõnd ja jooks, päkkadel kõnd, ühe ja vaheldumisi kahe jalaga koputamine, keerutamine paarilisega);
- reageerib emotsionaalselt muusika iseloomule (nt plaksutab, kõigutab keha vmt);
- mängib muusikat kuulates, liikudes ja lauldes kaasa pulssi või rütmi kapillil, kõlapulkadel, randmekuljustel, väikesel trummil ja marakal.

Lapse arengu eeldatavad tulemused 4-5aastaselt:

- muudab liikumist muusikaosade ja muusikaliste väljendusvahendite vaheldumise põhjal

(tempo, dünaamika, register), arvestades pulssi ja meetriumit (nt liigub hanereas ja ringis nii üksi kui ka paaris);

- kuulab laulu ja muusikapala huviga;

- väljendab kuulatud muusikas tajutud meeleolusid erinevate muusikaliste tegevuste (liikumise, laulmise, pillimängu) kaudu, näiteks järgib tempot ja rütmi kehalise liikumisega või, tundes ära õpitud laulu (kuuldes nii meloodiat ka sõnu), hakkab kaasa laulma;

- mängib ja tunneb kuulates tämbri järgi ära õpitud rütmipille;

- mängib rütmisaateid lasteriimidele ja –lauludele;

-ansamblimängus osaledes alustab ja lõpetab koos teistega, mängib nendega ühes tempos;

-mängib tamburiini, kõlatoru, võrutrummi ja kastanjette;

- laulab ilmekalt, lähtudes laulu ja teksti karakterist;

- laulab peast õpitud rahva- ja lastelaule ning esitab neid rühmas.

Lapse arengu eeldatavad tulemused 6-7 aastasel:

- laulab ilmekalt loomuliku häälega ja vaba hingamisega;

- laulab eakohaseid rahva- ja lastelaule nii rühmas/ansambelis kui ka üksi;

- suudab laulu või muusikapala tähelepanelikult kuulata ning kuulatud muusikat iseloomustada;

- näitab tegevuses üles loomingulist initsiatiivi, toetudes oma kogemusele kuuldud palade suhtes (nt jutustab, mida kuulis muusikas)

-eristab kuulmise järgi laulu ja pillimängu;

- eristab tämbri ja kõla järgi õpitud pille;
- mängib eakohastel rütmi- ja meloodiapillidel õpitud lauludele ja instrumentaalpaladele lihtsaid kaasmänge;
- mängib lastepillidel ja oskab mängida ka pilliansambelis;
- liigub vastavalt muusika meeleolule;
- väljendab ennast loovalt muusikalis-rütmilise liikumise kaudu.

6.7 Liikumine

Eesmärgid on, et laps:

- tahab liikuda ja tunneb liikumisest rõõmu;
- suudab pingutada sihipärase tegevuse nimel;
- tegutseb aktiivselt üksi ja rühmas;
- mõistab kehalise aktiivsuse olulisust inimese tervisele;
- järgib esmaseid hügieeni- ja ohutusnõudeid.

Valdkond Liikumine sisu:

- kehalise kasvatuse alased teadmised: ohutus, enesekontroll ja hügieen;
- põhiliikumised;
- liikumismängud;
- erinevad spordialad;
- tants ja rütmika.

Õppe- ja kasvatustegevuste kavandamine ja korraldamine:

- arvestatakse, et põhiliikumised eeldavad igapäevast suunamist: liigutusoskused, liikumisosavus ja teised liikumisvõimed (vastupidavus, jõud, kiirus, paindumus)

kujunevad ja arenevad tegevuste regulaarsel kordamisel;

- rikastatakse lapse liikumis- ja tegevusvõimalusi sportlik-arenduslike liikumisviisidega – jalgrattasõit, suusatamine, uisutamine, ujumine jms;

- peetakse oluliseks kõlbeliste põhimõtete ja enesekindluse kujundamist: regulaarsel tegelemisel kehaliste harjutustega kujunevad positiivsed iseloomuomadused;

- suunatakse last oma oskusi, võimeid ja koostööd hindama, kaaslastega arvestama, oma emotsioone kontrollima ja valitsema; mõistma ühe või teise kehalise harjutuse vajalikkust;

- mitmekesistatakse põhiliikumiste, koordineerimise, rühi, tasakaalu, liikumisvõime ja peenmotoorika (täpsus, näo- ja sõrmelihaste kontrollioskus) arendamist ja tagasiside andmist.

Lapse arengu eeldatavad tulemused 3 aastasel:

- suhtub positiivselt kehalisse tegevusse;

- suudab matkida õpetaja poolt sooritatud võimlemisharjutusi;

- kasutab võimlemisel vahendeid (rõngad, lipud, pallid jmt.);

- osaleb liikumismängudes (grupitöö);

- omab kõnni, jooksu, tasakaalu, pugemise ja viskamise alusoskusi.

Lapse arengu eeldatavad tulemused 4-5 aastasel:

- sooritab harjutusi vabalt, kergelt, rütmiliselt;

- jälgib harjutuste sooritamisel liigutuste täpsust, tempot ja koordinatsiooni;
- liigub vabalt kogu ruumi ulatuses etteantud tempos (ruumitaju);
- omab vilumusi põhiliigutuste sooritamisel;
- hüppeharjutustes tõukab äratõukel energiliselt ja maandub pehmelt;
- sooritab vabalt harjutusi tasakaalupingil;
- moodustab kiiresti rivi, ringi või grupi vastavalt õpetaja korraldusele
- sooritab varemõpitud ja lihtsamaid harjutusi iseseisvalt suulise juhendamise järgi (ilma ettenäitamiseta).

Lapse arengu eeldatavad tulemused 6-7 aastasel:

- keskendub sihipäraseks kehaliseks tegevuseks;
- peab liikumisel ja mängimisel kinni üldistest ohutusreeglitest, valides sobivad paigad ja vahendid;
- sooritab põhiliikumisi pingevabalt, nii et liigutused on koordineeritud, rütmilised;
- sooritab painduvust, kiirust, vastupidavust ja jõudu arendavaid harjutusi;
- säilitab tasakaalu paigal olles ja liikumisel;
- kasutab harjutuste sooritamisel mõlemat kätt, täpsust nõudvas tegevuses kasutab domineerivat kätt;
- matkib täiskasvanut harjutuste sooritamisel;
- sooritab üheaegselt kaaslasega rütmiliikumisi;
- liigub vastavalt enda tekitatud rütmile ühtlase ja vahelduva tempoga;

- kasutab liikumisel erinevaid vahendeid (lindid, rätikud, rõngad, suusad, kelgud jne);
- mängib sportlike elementidega mängu (korvpall, jalgpall jne);
- peab kinni kokkulepitud mängureeglitest;
- nimetab erinevaid spordialasid ja Eesti tuntumaid sportlasi.

7. Lapse arengu hindamine

Lapse arengu analüüsimine ja hindamine on oluline lapse eripära mõistmiseks, erivajaduse väljaselgitamiseks, positiivse enesehinnangu ja arengu toetamiseks ning õppe- ja kasvatustegevuse kavandamiseks koostöös lapsevanemaga.

Lapse arengu hindamise põhimõtted

Lasteaiaõpetaja jälgib kavakindlalt lapse vaimset-, füüsilist-, ja üldoskuste arengut. Lapse arengu kohta sõnalise hinnangu andmisel on orientiiriks lapse arengu eeldatavad tulemused erinevas vanuses, mis on üldtunnustatud tähised ning ei ole kõigile lastele kohustuslikud, kuid mis aitavad seada lapse arengu eesmärgid ja vajalikke tegevusi. Lapse arengu hindamisel kasutatakse vaatlusmeetodit, analüüsitakse laste töid, vesteldakse lastega ja abiks on lapse arengu hindamise alusmaterjalid (nt. erinevad küsimustikud, töölehed jne)

Lastevanematele tutvustatakse arengu hindamisel kasutatavaid meetodeid, tagasisidet antakse igapäevaselt ja kord aastas (aprill-mai) põhjalikumalt arenguveestluse käigus.

Lapse arengu hindamine ja selle fikseerimine

Igapäevaselt märgib õpetaja lapse kordaminekud ja individuaalse töö vajaduse rühmapäeviku märkuste poolele. Lasteaeda tultes seatakse sisse igale lapsele arengumapp, mis on aluseks arengu hindamisel kuni kooli minekuni. Õppeaasta lõpul täidab õpetaja lapse arengu hindamise lehe ja koostab selle põhjal lapse individuaalse arengu kirjelduse. Õpetaja kirjeldab lapse arengut lapsest endast lähtuvalt, väärtustades saavutatut ning tunnustades lapse toimetulekut, arenemist, positiivseid hoiakuid ja huve.

Laste arengukirjelduste põhjal koostatakse kokkuvõtteks rühma laste arengu hindamise analüüs, mis on osa rühma õppekasvatustöö analüüsist.

Koolivalmiduse hindamine

Põhimõtted:

Valmisolek õpingute alustamiseks kujuneb samm-sammult kogu lapse koolieelse elu jooksul ning seda mõjutavad nii sünnipärased eeldused ja võimed kui ka kasvukeskkond, milles laps elab ja areneb, aga ka inimesed, kes temaga suhtlevad ja tema arengut suunavad.

Koolivalmidus on lapse valmisolek õpitegevuse alustamiseks, mis väljendub lapse soovis õppida, omandada uusi teadmisi, jälgida ja täita täiskasvanu selgitusi, korraldusi.

Koolivalmidus ei tähenda pelgalt lugemis- ja kirjutamisoskust, see on lapse valmisolek kohaneda uute reeglitega uutes tingimustes. Et viia laps kooliküpsuseni, on vajalik koostöö kodu ja lasteaia vahel.

Koolivalmidust vaadeldakse läbi 3 arenguaspekti:

Füüsilise, sotsiaalse ja vaimse

Füüsilisest arengust oleneb lapse koormus taluvus ja töövõime. Olulised on lapse liikumisaktiivsus ja vastupidavus, erutus- ja pidurdusprotsesside tasakaal, oskus valitseda oma liigutusi ja liikumist, motoorne areng jne.

Koolivalmiduse vaimse aspekti puhul on oluline:

- vaatlusoskus (oskus kuulata, uurida, koondada tähelepanu ka igavamale tegevusele);
 - tajude diferentseeritus ja mõtestatus (oskus eristada olulisi tunnuseid ebaolulistest);
 - kujutlused ruumist (all, üleval, peal, kohal, ees, taga, kõrval, vahel) ja ajast (eile, täna, homme, nädalapäevade nimetused, aastaegade tunnused);
 - oskus järjestada esemeid suuruse, pikkuse, laiuse ja kõrguse järgi;
 - oskus anda esemetele, nende tunnustele ühine nimetus (üldnimede osakaal sõnavaras),
 - jutustada oma lemmiktegevusest või sündmusest, pildi ja/või saripildi järgi
- kõne ja väljendusoskus (oskus seotult ja arusaadavalt kirjeldada tuttavate esemete ja

nähtuste omadusi, anda edasi oma mõtteid, selgitada olukordi)

-tähelepanu koondamine (katkestamata tegevus vähemalt 10 minuti jooksul)

Sotsiaalse koolivalmiduse näitajateks on:

-lapse soov õppida, omandada uusi teadmisi, so. motivatsiooniline valmisolek õppetööks

-täiskasvanu korraldustest, juhustest aru saamine ja täitmine

-kollektiivis kaaslastega arvestamine ning koos tegutsemise oskus

-püüdlus alustatud tegevust lõpuni viia

-kohanemisvõime

-toime tulemine eneseteenindamisega

-tahtelise käitumise elemendid

Kelvingi lasteaias toimub koolivalmiduse hindamine koolieelse lasteasutuse riikliku õppeakava alusel välja töötatud arengutabeli kaudu, kus on välja toodud lapse arengu eeldatavad tulemused 6-7aastaselt. Koolivalmiduse hindamisel jälgitakse lapse vaimset, sotsiaalset ja kehalist valmisolekut sihipäraseks õpitegevuseks. Arengutabelisse kantakse märkmeid kooliminejate kohta 2 korda aastas (oktoobris ja mais), hinnangut aitab täpsustada tabeli juurde kuuluv analüüsileht. See tagab järjepidevuse lapse arengu jälgimisel. Kujuneva koolivalmiduse selgitamiseks viiakse läbi iga lapsega individuaalselt interjvuu. Lapsevanemale antakse tagasisidet ja esitatakse kirjalik arengukirjeldus üks kord aastas arenguvestlusel. Lapsevanem võib taotleda maakonna/linna nõustamiskomisjonilt lapse koolikohustuse täitmise edasilükkamist ühe õppeaasta võrra. Koolikohustuse täitmise edasilükkamise aluseks on lapse tervise seisund. Vajadusel nõustatakse lapsevanemaid koolipikenduse küsimustes.

8. Erivajatustega laps

Erivajatustega laste olemine lasteaiarühmas edastab ühiskonnale mõjusa sõnumi- meile on tähtis iga inimene. Kõik väikesed lapsed on rohkem sarnased, kui erinevad ning õpetajate ja vanemate abiga saavad kõik lapsed jõudsalt edasi areneda. Kelvingi lasteaiad väärtustab iga lapse eripära ja ainulaadsust.

Töö põhimõtted: lapse erivajadus märgatakse selle tekkefaasis.

Õpetaja selgitab välja oma rühmas erivajadustega laste olemasolu laste arengut ja käitumist jälgides. Vajadusel koostab õpetaja erivajadusega lapsele individuaaltöö plaani koostöös erispetsialistidega, et aidata teda järgi mahajäämuse osas või annab täiendavaid teadmisi ja ülesandeid andekatele lastele, mis on heakskiidetud pedagoogilises nõukogus. Kui lapsel on *kõnehäireid*, suunab õpetaja ta logopeedi konsultatsioonile. Kord õppeaastas käib logopeed lasteaias kohapeal, et välja selgitada lapsed kellel esineb kõnehäireid ja kes vajavad logopeedilist abi.

Kui laps on *üliaktiivne* (lapsed kes on väga aktiivsed ja tublid, aga vajavad suuremat tähelepanu oma aktiivsuse rakendamiseks), siis koostöös lapsevanemaga selgitatakse välja aktiivsuse põhjus. Lapse puhul kasutatakse individuaalse lähenemise printsiipi: teda suunatakse pidevalt rahulikule tegevusele ja talle antakse rahulikke ja mõtlemist nõudvaid mängu. Õpetaja pöörab lapsele palju individuaalset tähelepanu ja vajadusel annab lapsevanemale soovitusi pöörduda eripedagoogi poole.

Andekate laste puhul toimub süvendatud tegelemine. Suunamine huvipakkuvatele ja arendavatele tegevustele. Lastevanemate nõustamine ning lapse suunamine ringitegevustesse väljaspool lasteaeda.

Vasakukäeline laps. Õpetaja selgitab välja kumba kätt laps enam eelistab kasutada. Laps paigutatakse laua äärde istuma nii, et söömisel ja muudel tegelustel ei segaks lapsed üksteist. Vasakukäeliste laste jaoks on muretsetud spetsiaalsed käärid ja lasteaias on olemas ka sellekohane kirjandus.

Kui rühmas on lapsi, kes vajavad *koolipikendust*, siis õpetaja arvestab koolipikendusega lapse uue rühmaga kohanemise raskust. Vajadusel koostab rühma õpetaja koolipikendusega lapsele individuaalse arenduskava

Lasteaias käivad erivajadusega lapsed, kes suudavad tegutseda rühmaliikmena ja käituvad üldkehtivate normide järgi, osaledes igapäevategevustes oma võimete kohaselt.

9. Koostöö lastevanematega

Koostöö põhimõtted:

- Lastevanemate ja lasteaia vaheliste koostöövormide mitmekesistamine eesmärgiga äratada vanemates huvi lastega tehtava töö vastu.
- Lasteasutuse ja kodu töö kahe-suunalisus: lasteaed arvestab lapsevanemate soovitusi ja arvamusi ning toetab lapsevanemaid laste kasvatamisel ning kaasab peresid lasteaia tegevuste rikastamiseks

Hea koostöö lastevanemaga on aluseks lapse kohanemisele lasteaias ning turvatunde tekkimisele lasteaias viibides. Perekonnal on kanda kõige olulisem osa lapse kasvatajana. Tähtis on teha koostööd kõikide pereliikmetega, kes on lastega lähedastes suhetes. Lasteaed toetab ja abistab lapsevanemat lapse arendamisel, kasvatamisel ja õpetamisel. Oluline on igapäevane vahetu suhtlemine õpetaja ja lapsevanema vahel. Võimalused suhtlemiseks ja info vahetamiseks kohandatakse vastavalt perekonna vajadustele ja eelistustele. Lasteaed kaasab rühma vanemaid ühisüritustesse, õppekäikudesse ning rühma igapäevatöösse. Lasteaias toimuvatest sündmustest ja üritustest saab lapsevanem kõige esimese info otse rühma personalilt. Teavet saab lapsevanem rühma garderoobis olevalt stendilt. Kaks korda aastas, oktoobris ja aprillis, toimuvad rühma lastevanemate koosolekud. Sügisese koosoleku peateemaks on eelseisva õppeaasta plaanid ja eesmärgid. Kevadisel koosolekul antakse ülevaade tulemustest. Kord õppeaastas (aprill/mai) viikase lastevanemaga läbi arenguvestlus, kus lapsevanem saab teavet oma lapse edusammude kohta.

Lasteaias toimuvad koostöövormid:

- Rühma lastevanemate koosolekud kaks korda aastas sügisel ja kevadel
- Üldkoosolek
- Stendid rühmade juures
- Ühisüritused

- Arenguvestlused (kevadel)
- Lapsevanemate nõustamine (vajadusel)
- Lastevanemate esindaja osalemine lasteaia nõukogus

10. Õppekava uuendamise ja täiendamise kord

Kelvingi lasteaia õppekava on lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument, mida vajadusel uuendatakse ja täiendatakse. Õppekava uuendamise ja täiendamise aluseks võetakse lasteaia sisehindamise tulemused. Selles töös osalevad kõik pedagoogid.

Uuendused ja täiendused koostatakse pedagoogilises nõukogus. Õppekava kinnitab lasteaia pidaja.

Õppekava uuendatakse ja täiendatakse seoses:

- dokumendi aegumisega;
- muudatustega koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas;
- vajadusega teha muudatusi lasteaia õppekorralduses;
- lasteaia pidaja ettekirjutustega.